

Jaarverslag Brabants Heem 2024

Brabants Heem organiseerde het afgelopen jaar verschillende bijeenkomsten. Samen met kringen werden op verschillende plaatsen met andere organisaties activiteiten georganiseerd in het kader van het Brabants Erfgoedweekend.

De primaire taak van Brabants Heem is de ondersteuning van de heemkundekringen door het organiseren van workshops, lezingen en informatiebijeenkomsten, het houden van regioberaad, individueel advies, een informatieve website en het doorgeven van actuele initiatieven via De Koerier. In 2024 is een behoefteonderzoek opgezet dat in 2025 wordt gehouden. Het onderzoek moet inzichten opleveren over hoe kringen en verenigingen naar de toekomst kijken, wat ze van Brabants Heem verwachten, wat er leeft in de kringen en verenigingen, waar de prioriteiten liggen en met wie jullie samenwerken.

Voor 2024 was de visie van Brabants Heem, '**Versterken, Verbinden, Verleiden**', (beleidsplan Brabants Heem 2020 – 2025) nog de basis. Er zijn drie speerpunten:

- Versterken van heemkundekringen
- Verbinden van heemkundekringen
- Verleiden van het publiek

Aan de hand van deze speerpunten worden de in 2024 uitgevoerde activiteiten en behaalde resultaten beschreven.

Versterken van heemkundekringen

Brabants Heemfonds

Het Brabants Heemfonds is gericht op het bevorderen van vernieuwing bij heemkundekringen. Het is de opvolger van het Boekenfonds. Vernieuwing kan breed worden uitgelegd, zoals thematische en educatieve websites, educatieve programma's, bijzondere boekprojecten, etc. Veel kringen hebben een beroep op dit fonds gedaan. Duidelijk is dat de regeling in een behoefte voorziet. Om te voorkomen dat er oneigenlijk beroep op de regeling wordt gedaan, heeft het bestuur de voorwaarden voor een subsidie verduidelijkt. De uitgangspunten blijven gelijk. Vanuit het bestuur vormen Wim Konings en Theo Cuijpers de beoordelingscommissie. Het begrote bedrag van € 10.000 is bijna volledig gebruikt voor subsidies.

Digitalisering Brabant Cloud en Memorix Maior

Erfgoed Brabant zorgt voor de uitvoering van de Brabant Cloud en Memorix Maior daarbij ondersteund door Brabants Heem. Tot nu toe maken 56 heemkundekringen gebruik Memorix Maior en de Brabant Cloud. Het bestuur van Brabants Heem is voorstander van het gebruik van Memorix Maior door de kringen. Het bestuur respecteert de kringen die een andere keuze maken.

Al heel veel jaren ondersteunt Brabants Heem de Studiekring voor Land en Volk van de Kempen, sinds 2022 Kempens Geheugen geheten. Dit is een Vlaams-Nederlands samenwerkingsverband van heemkundigen en archivariissen. Een van de bestuursleden van Brabants Heem is ook bestuurslid van deze organisatie. Elk jaar wordt een bijeenkomst georganiseerd over een grensoverschrijdend thema. Van de jaarlijkse bijeenkomsten zijn de lezingen in zogenoemde congresbundels vastgelegd. Het is evident dat deze congresbundels een belangrijke bijdrage vormen aan de grensoverschrijdende Brabantse geschiedenis. Einde 2023 zijn de congresbundels gedigitaliseerd. Vanuit het Brabants Heem fonds is daarvoor een subsidie toegekend. De congresbundels zijn in de loop van 2024 beschikbaar gekomen via de site van Kempens Geheugen:

<https://kempensgeheugen.eu/publicaties>.

Knippenbergprijs

In 2024 is er geen uitreiking geweest van de Knippenbergpijs. Het bestuur van Brabants Heem heeft besloten om een werkgroep van Brabants Heem verantwoordelijk te maken voor de toekenning van de prijs. De stichting gaat daardoor een slapend bestaan leiden.

Communicatie

In het verslagjaar bereikte het kwartaalblad De Koerier van Brabants Heem een mijlpaal. In februari verscheen de 100ste editie van het blad. Voorzitter Henk Hellegers van Brabants Heem verwoordde dat aldus: "Voor de honderdste keer informeert een mooie Koerier onze leden en de buitenwacht over Brabants Heem. En dan vooral over onze activiteiten, over nieuwe ontwikkelingen, over de vele activiteiten en acties van de kringen, over best practices en over behaalde successen."

De Koerier heeft een vaste plaats verworven. Het aanbod aan artikelen is groot, steeds streeft de redactie om onderwerpen uit de hele provincie aan bod te laten komen. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan onderwerpen, die niet direct zelf met heemkunde hebben te maken, maar daar wel raakvlak mee hebben. Om te zorgen, dat de continuïteit is gewaarborgd is aan het eind van het jaar gestart met gesprekken om een vaste groep redacteurs/schrijvers te vormen.

De website van Brabants Heem is in de loop van de jaren flink 'vol gelopen' met artikelen. De vormgeving is niet eigentijds meer en een herinrichting was nodig. Aan het eind van het verslagjaar is daar opdracht voor gegeven. De nieuwe website zal naar verwachting begin februari 2025 in de lucht gaan. Met een nieuwe verfrissende vormgeving en logischere indeling hoopt Brabants Heem de informatie beter en aantrekkelijker te kunnen presenteren.

Tegelijk met de invoering van de nieuwe website zal Brabants Heem ook het eigen Instagram-account nieuw leven in blazen. Brabants Heem heeft met Facebook vele volgers, met een herstart van Instagram kan dat nog meer groeien. Op deze manier beschikt Brabants Heem over verschillende communicatiekanalen om haar informerende en

ondersteunde taak te vervullen. De maandelijkse nieuwsbrief vult dat aan. Ook daar was in het verslagjaar een toename van het aantal geadresseerden te zien.

Communicatie is niet alleen bedoeld voor het verschaffen van informatie van en over Brabants Heem. Op terrein van pr en communicatie kan Brabants Heem behulpzaam zijn voor de aangesloten kringen. In het verslagjaar is daar ook gebruik van gemaakt.

Verbinden van heemkundekringen

Heemkunde ontmoet ...

Op 13 januari 2025 was gedeputeerde Bas Maes aanwezig bij Heemkunde Ontmoet omdat het thema van de bijeenkomst was het samenwerken en verbinden tegen de achtergrond van de provinciale beleidsnota Levendig Brabant. Er is veel gesproken over samenwerken en samen optrekken met als hoogtepunt een energieke discussie in het afsluitende panelgesprek.

De Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde

De commissie heeft enkele adviezen uitgebracht en nam het initiatief om bij verschillende gemeenten aandacht te vragen voor de vaststelling van dorpswapens en -vlaggen alsook voor wapenverbetering bij gemeenten die nog altijd de Rijkskleuren hanteren. Met name betrof dat de vaststelling van (dorps)wapens en -vlaggen in de gemeenten Oss, Drimmelen en Maashorst. Door het bestuur van Brabants Heem werd een reglement voor de commissie vastgesteld.

Historische geografie

Belangwekkende ontwikkelingen hebben zich voorgedaan op het gebied van de historische geografie. Naar het voorbeeld van een aantal Limburgse kringen, die samenwerken in het Aezel-project, hebben een aantal kringen in Oost-Brabant een samenwerking opgestart voor de invoering van kadastrale en andere gegevens, gebruik makend van QuantumGis of Qgis. Hieruit is het een nieuwe organisatie ontstaan, Historische Geografie Brabant. In die organisatie werkt een groeiend aantal kringen samen (www.historischegeografiebrabant.nl). Deze organisatie heeft een subsidie ontvangen van Brabants Heem voor het verder ontwikkelen van de software voor het combineren van kadastrale gegevens, genealogische gegevens, etc. De ambitie is dat in de toekomst alle kringen gebruik gaan maken van dit pakket van Historische Geografie Brabant. In steeds meer kringen zijn werkgroepen bezig met het invoeren van gegevens. In januari 2024 hebben alle deelnemende kringen en Brabants Heem een eerste overleg gehouden.

Monumenten en Stichting de Brabantse Boerderij

(Nieuw) monumentennetwerk

In het kader van het streven van meer samenwerking tussen de partijen die met monumenten te maken hebben, heeft een eerste oriëntatie plaatsgevonden. De conclusie is dat er wel een impuls nodig is om de onderlinge samenwerking te bevorderen, maar dat het ontwikkelen van een nieuw netwerk minder voor de hand ligt. Immers er zijn al bestaande netwerken en als die goed functioneren is het de vraag of er dan nog iets nieuws nodig is. Met de directeur van het monumentenhuis, wat sinds november 2024 is verhuisd van Locatie Geertruidenberg naar de locatie KVL in Oisterwijk ligt er een afspraak om begin 2025 bestuurlijk door te praten over dit vraagstuk.

Halve Zolenlijn omgeving Baardwijkse overlaat Waalwijk

Al enige tijd ligt er een deelplan om in het kader van het Provinciaal Inpassing Plan GOL (Gebiedsontwikkeling, Oostelijke Langstraat). Doelstelling van dit deelplan om de Halve Zolenlijn oost van Waalwijk op te waarderen tot een Snel Fiets Route. Met als gevolg dat een deel van de bestaande spoordijk, de daarop aanwezige natuur en de daarin gelegen bruggenhoofden en de nog aanwezige spoorbruggen ernstig en onherstelbaar aangetast dreigen te worden. Samen met de leden van de Federatie behoud Langstraatspoorbruggen (FBL) zijn we een poging aan het doen dit "onzalige" plan aangepast of van tafel te krijgen en te zorgen voor het behoud van de aanwezige historische, erfgoed en natuurwaarden.

Zowel vanuit Brabants Heem als ook Bond Heemschut is een ondersteuningsbrief gestuurd rond dit initiatief.

Stichting de Brabantse Boerderij

Voorheen is de Stichting de Brabantse Boerderij ontstaan vanuit samenwerking tussen diverse initiatieven op dit terrein en Brabants Heem. Brabants Heem is ondertussen uitgegroeid tot een zelfstandige stichting. Door de ontstaansgeschiedenis is er wel sprake van een nauwe samenwerkingsrelatie. De jaarlijkse uitreiking van de boerderijpluim, is een uitreiking die financiële ondersteuning krijgt vanuit Brabants Heem. Wil van Pinxteren is zowel bestuurslid bij Brabants Heem als ook Stichting de Brabantse Boerderij.

Tijdens de jaarlijkse Uitdag van het bestuur aan Nuenen is een bezoek gebracht aan erfgoedvereniging De Driehornick.

De bronzen legpenning van de stichting Brabants Heem is in 2024 uitgereikt aan Harrie Boot, Otte Strouken en Ineke Strouken.

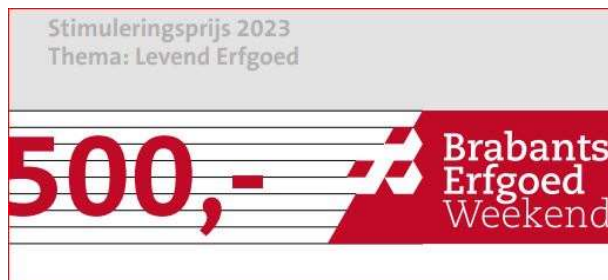
Verleiden van het publiek

Brabants Erfgoedweekend

Enkele jaren geleden heeft het bestuur van Brabants Heem het initiatief genomen om de jaarlijkse Open Monumentendagen – het tweede weekeinde van september – uit te laten groeien tot het Brabants

Erfgoedweekend. De gedachte is niet alleen aandacht te hebben voor de monumenten van steen, maar ook voor

andere vormen van erfgoed en om een breed scala activiteiten te organiseren in samenwerking met andere lokale organisaties.

In 2024 heeft het bestuur met drie stimuleringsprijzen een extra stimulans willen geven aan het Brabants Erfgoedweekend. Negen heemkundekringen hebben in 2024 de stimuleringsprijs Brabants Erfgoed Weekend van Brabants Heem gewonnen. Er zijn drie cheques van ieder € 500 uitgereikt. De winnaars waren vijf kringen in de regio Helmond, drie kringen in de gemeente Waalwijk en de heemkundekring in Etten Leur. In de regio Helmond en in de gemeente Waalwijk werkten de heemkundekringen samen, zodat zij het prijzengeld kunnen verdelen.

PR

De activiteiten van Brabants Heem hebben in 2024 opnieuw publiciteit voor de stichting opgeleverd. Dat varieerde van aandacht voor de onderscheidingen die aan vrijwilligers zijn uitgereikt tot aandacht voor de stimuleringsprijzen voor het Brabants Erfgoedweekend en de uitreiking van de boerderijpluim van de stichting De Brabantse Boerderij.

In Brabant

In Brabant is hét tijdschrift over het Brabants Erfgoed. Het wordt uitgegeven door Erfgoed Brabant, Brabants Heem en de Historische Vereniging Brabant.

Tot Slot

Het bestuur van Brabants Heem

Binnen het bestuur heeft zich in 2024 een wijziging voorgedaan. Ineke Strouken is teruggetreden als bestuurslid vanwege gezondheidsredenen. Het bestuur is op zoek naar een betrokken en gemotiveerde kandidaat om de vacature in te vullen.

Op 1 januari 2025 bestaat het bestuur uit:

Henk Hellegers, voorzitter

Jan van Kempen, secretaris

Wim Konings, penningmeester

Theo Cuijpers, bestuurslid

Tjeu van Ras, bestuurslid

Bart van Eekelen, bestuurslid

Wil van Pinxteren, bestuurslid